ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ

20

Άλλοι κωμωδιογράφοι

Άλλοι κωμωδιογράφοι

Αθηναίοι κωμωδιογράφοι

Εκτός από τον Αριστοφάνη, που αναδείχθηκε ο πιο αντιπροσωπευτικός Αθηναίος κωμωδιογράφος, στην Αττική ασχολήθηκαν με την Κωμωδία και άλλοι ποιητές:

α'. Ο Σ τ ρ ά τ τ ι ς (κατά το 420 - 390 π.Χ.).Κατά το λεξικό της Σούδας έγραψε 16 κωμωδίες ανάμεσα στις οποίες συγκαταλέγονται η «*Μήδεια*», ο «*Τρωίλος*», οι «*Φοίνισσαι*», ό «*Χρύσιππος*», ο «*Κινησίας*», «*Μακεδόνες* ή *Παυσανίας*». Από αυτές οί 4 πρωτες ήσαν, όπως φαίνεται, παροδικής φύσεως. Ο «Κινησίας» διακωμωδούσε τη σκελετική μορφή του διθυραμβοποιού Κινησία. Η υπόθεση των «Μακεδόνων ή Παυσανία» αναφερόταν στη διαμονή του Αγάθωνα και του φίλου του Παυσανία στην αυλή του βασιλιά των Μακεδόνων Αρχελάου.

β'. Ο Θεόπομπος (5ος -4ος αι. π.Χ.). Κατά το λεξικό της Σούδας έγραψε 24, κατά δε τον Ανώνυμο («*Περί κωμωδίας*») 17 κωμωδίες («*Ειρήνη*», «*Στρατιώτιδες*», «*Ηδυχάρης*», «*Άδμητος*», «*Πηνελόπη*», «*Μήδος*» κ.α.). Από αυτές η «*Ειρήνη*» είχε πολιτική υπόθεση, οι «*Στρατιώτιδες*» θυμίζουν τις «*Εκκλησιάζουσες*» του Αριστοφάνη και από τον «Ηδυχά-ρη» σώθηκε κάποιος υπαινιγμός του Φαίδωνα του Πλάτωνα.

γ'. Ο Αντιφάνης (405 - 333 π.Χ.). Έγραψε 260 και κατ' άλλους 365 κωμωδίες, αλλά κέρδισε μόνο 13 νίκες. Σώθηκαν πάνω από 300 αποσπάσματα, στα οποία περιγράφονται εκτεταμένα εστιάσεις, αλλά περιέχονται και πολλές καλές γνώμες.

δ'. Ο Α ν α ξ α ν δ ρ ί δ η ς. Έζησε κατά τον 4ο αι. π.Χ. Άφησε 65 κωμωδίες. Παράλληλα έγραψε και διθυράμβους. Από την κωμωδία του «*Πόλεις*» σώζεται χαριτωμένο απόσπασμα,στο όποιο περιγράφεταια η διαφορά των ηθών των Αιγυπτίων και Ελλήνων και γίνεται λόγος για τα χοιρινά κρέατα που ο μεν Αιγύπτιος «*ουκ εσθίει, εγώ δε (ο 'Ελλην) γ' ήδομαι μάλιστα τούτοις*». Επίσης σε κάποιο άσμα του «*Πρωτεσίλαου*» διακωμωδεί με λεπτή ειρωνεία τις υπερβολικές προετοιμασίες για το συμπόσιο των γάμων του Αθηναίου στρατηγου Ιφικράτη με την κόρη του βασιλιά των Θρακών Κότυος.

ε'.Ο Ά λ ε ξ ι ς (372 - 270 π.Χ.). Καταγόταν από τα Θούρια της Κάτω Ιταλίας και έζησε στην Αθήνα. Κατά το λεξικό της Σούδας έγραψε 245 κωμωδίες από τις οποίες σώθηκαν μόνο αποσπάσματα. Πολλές από αυτές, όπως ο «*Αίσωπος*», ο «*Αρχίλοχος*», η «*Ελένη*», οι «*Επτά επί Θήβαις*», η «*Ησιόνη*», ο «*Λίνος*», ο «*Οδυσσεύς*», ο «*Ορέστης*», έχουν καθαρά τον χαρακτήρα της *μέσης κωμωδίας*, ζούσε ομως στην περίοδο της ακμής της *νέας κωμωδίας*, γιατί στον «*Υποβολιμαίο*» γινόταν λόγος για το σύνδεσμο του Πτολεμαίου του Φιλαδέλφου με την αδελφή του Αρσινόη. Οι κωμωδίες του χλεύαζαν κυρίως τους φιλοσόφους και τα «παράσιτα» της κοινωνίας και είχαν κατά προτίμηση τη μορφή παρωδίας. Ιστορικό ενδιαφέρον παρουσιάζει κάποιο απόσπασμα από τον «*Ισοστάσιον*» στον οποίο περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο οι εταίρες προσπαθούσαν να συγκαλύψουν τα ελαττώματα της φύσεως.

στ'. Ο Εύβουλος (4ος αι. π.Χ). Έγραψε πάνω από 100 έργα. Κατά το λεξικό της *Σούδας* βρισκόταν στα όρια μεταξύ της *μέσης* και της *παλιας* κωμωδίας.

ζ'.Ο Ά ρ χ ι π π ο ς (5ος – 4ος αι. π.Χ.). Έγραψε τις κωμωδίες: «*Ιχθύες*», που ήταν απομίμηση των «*Ορνίθων*» του Αριστοφάνη, «*Αμφιτρύων*», «*Πλούτος*» κ. α.

η'. Ο Μένανδρος (342/1 - 291/90 π.Χ.). Γιος του επίσης κωμωδοποιού Αλέξιδος. Ήταν ό σημαντικώτερος από τους ποιητές της *νέας αττικής κωμωδίας*. Έγραψε πάνω από 100 κωμωδίες, κέρδισε όμως μόνο οκτώ νίκες σε δραματικούς αγωνες. Σώζονται αποσπάσματα από πολλές κωμωδίες του («*Επιτρέποντες*», «*Σαμία*», «*Περκειρομένη*» κ.α.), καθώς και ολόκληρη η κωμωδία του «*Δύσκολος*». Λατίνοι ποιητές μετέφρασαν κωμωδίες του Μενάνδρου, όπως ο Καικίλιος Στάτιος τον «*Ναύκληρο*», τον «*Υποβολιμαίο*», το «*Πλόκιον*», τα «*Χαλκεία*», ο Λούσκιος Λαβίνιος το «*Φάσμα*», ο Τουρπίλιος τον «*Δημιουργό*» και ο Ατίλιος τον «*Μισογύνη*». Παράλληλα στα μεταγενέστερα χρόνια φιλοτεχνήθηκε από τις κωμωδίες του Μενάνδρου, εκλογή γνωμικών, καθώς και από τους μίμους του Πουβλιλίου Σύρου, η οποία έφθασε ώς την εποχή μας, με ξένες προσθήκες σαν «*Μόνοστιχοι γνώμαι Μενάνδρου*». Το περίεργο στην περίπτωση αυτή είναι ότι στη συλλογή δεν συναντιούνται τα καλύτερα γνωμικά του Μενάνδρου.

θ'. Ο Φ ι λ ή μ ω ν (361 - 263). Γιος του Δάμωνος. Κατά το λεξικό της *Σούδας* και κατά τον Ανώνυμο ήταν Συρακούσιος,ενώ κατά τον Στράβωνα καταγόταν από την πόλη της Κιλικίας Σόλους. Άφησε 97 κωμωδίες, από τις οποίες οι περισσότερες έχουν τον ίδιο τίτλο με αυτές του Μενάνδρου. Δυο από αυτές, ο «*Έμπορος*» και ο «*Θησαυρός*», μάς είναι αρκετά γνωστές από τις λατινικές διασκευές του *Πλούτου*

ι'. Ο Δ ί φ ι λ ο ς ο Σινωπεύς (4ος αι. π.Χ.). Κατά τον *Ανώνυμο* έγραψε 100 έργα. Ήταν ικανός να ανεβάζει στη σκηνή τους δικούς του έρωτες με την ευτράπελη Γνάθαινα.Στις κωμωδίες του ήταν δεινότατος στα *σκευωρήματα* (σκευωρίες).

ια'.Ο Α π ο λ λ ό δ ω ρ ο ς ο Καρυστινός, ο οποίος ταυτίζεται με τον Απολλόδωρο τον Γελώο, τον σύγχρονο του Μενάνδρου. Ο Λατίνος κωμικός ποιητής Τερέντιος (3ος -2ος αι. π.Χ.) μιμήθηκε τον «*Επιδικαζόμενο*» στα έργα του «*Φορμίων*» και «*Εκύρα*».

ιβ'. Ο Φ ι λ ι π π ί δ ης Παιανιεύς, γιος του Φιλομήλου, φίλος του βασιλιά Λυσιμάχου, στην αυλή του οποίου έμεινε. Σώθηκε ψήφισμα υπέρ αυτου στο Διονυσιακό θέατρο. Τόλμησε να επιτεθεί κατά των κολάκων του Δημητρίου του Πολιορκητή και κατά των χρηματιστών μετοίκων.

ιγ'. Ο Π ο σ ε ί δ ι π π ο ς (3ος αι. π.Χ.). Γιος του Κυνίσκου από την Κασσάνδρα Μακεδονίας. Έγραψε πάνω από 30 κωμωδίες και κέρδισε 4 νίκες σε δραματικούς αγώνες. Ανδριάντας του βρίσκεται στο μουσείο του Βατικανού. Μετά τον θάνατο του Μενάνδρου κυριαρχούσε στην Αττική σκηνή και τις κωμωδίες του μιμούνταν και οι Λατίνοι.

Άλλοι ποιητές της Νέας Αττικής Κωμωδίας.

Ποιητές της Νέας Αττικής κωμωδίας ήσαν ακόμη ο Βάτων, σύγχρονος του Κλεάνθη, που διακωμωδούσε τους φιλοσόφους, ο Επίνικος, ο όποϊος στον «*Μνησιπτόλεμο*» διακωμώδησε με λεπτότητα τους εξεζητημένους τρόπους του ομώνυμου ιστορικού, ο

Ανάξιππος, ο Αρχέδικος, ο Δαμόξενος, ο Εύδοξος, ο Ηγήσιππος, ο Ίππαρχος ο Λυγκεύς, ο Φοινικίδης, ο Σωσικράτης και ο Θεόγνητος.